

ข่าวจากหนังสือพิมพ์ แนวหน้า

ฉบับวันพุธที่ 16 ธันวาคม พ.ศ.2563

ตลาดส่งออกมันสำปะหลังสดใส จีนต้องการซื้อไปผลิตแอลกอฮอล์เพิ่ม

นายกีรติ รัชโน อธิบดีกรมการค้าต่างประเทศ(คต.) เปิดเผยว่า ปัจจุบันจีนมีความต้องการมันสำปะหลังไปผลิตแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพราะปริมาณสต็อกข้าวโพด ซึ่งเป็นสินค้าทดแทนมันสำปะหลังที่สำคัญของจีน มีปริมาณลดลง ไม่เพียงพอกับความต้องการใช้ ส่งผลให้ราคาแอลกอฮอล์ที่ผลิตจากข้าวโพดปรับตัวสูงขึ้น ส่งผลให้

แอลกอฮอล์ที่ผลิตจากมันสำปะหลังสามารถแข่งขันได้มากขึ้น และโรงงานที่ผลิตแอลกอฮอล์จากมันสำปะหลังได้เพิ่มกำลังการผลิตอย่างต่อเนื่อง ทำให้มีความต้องการมันสำปะหลังเพิ่มขึ้น

ทั้งนี้ ผลจากความต้องการที่เพิ่มขึ้น ทำให้ราคาวัตถุดิบมันสำปะหลังในช่วงขาขึ้น โดยปัจจุบันราคาส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง F.O.B. เกาะสีซัง เฉลี่ย 270 เหรียญสหรัฐต่อตัน เพิ่มขึ้น 18.42% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อนที่มีราคาเฉลี่ย 228 เหรียญสหรัฐต่อตัน

นายกีรติกล่าวว่า แม้ราคาส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังจะอยู่ในเกณฑ์ดี แต่กรมไม่ได้มีนอบใจ จะเพิ่มความเข้มงวดการกำกับดูแลการนำเข้าส่งออก โดยด้านการนำเข้า ได้เพิ่มความเข้มงวดการตรวจสอบคุณภาพผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังที่นำเข้าให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด โดยจะพักทะเบียนผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังที่ตรวจพบว่ามีความชื้น สิ่งเจือปนสูงทันที

ส่วนด้านการส่งออกจะเพิ่มความเข้มงวดการกำกับดูแลคุณภาพมาตรฐานผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังที่ส่งออก รวมถึงเข้มงวดผู้ส่งออกที่มีพฤติกรรมเสนอขายต่ำกว่าราคาตลาด ซึ่งจะช่วยให้ราคามันสำปะหลังของไทยทั้งระบบมีเสถียรภาพมากขึ้น โดยเฉพาะในช่วงที่ผลผลิตมันสำปะหลังออกสู่ตลาดมาก อีกทั้งยังเป็นการสร้างความมั่นใจว่าประเทศผู้ซื้อจะไม่ใช้ประเด็นคุณภาพมาตรฐานมาเป็นข้ออ้างในการลดราคาซื้อผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังไทย ซึ่งจะส่งผลดีกับราคาจำหน่ายมันสำปะหลังที่เกษตรกรได้รับ

สำหรับการส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังในช่วง 10 เดือน ปี 2563 (มกราคม-ตุลาคม) ไทยส่งออกปริมาณรวม 5.949 ล้านตัน มูลค่า 2,194.97 ล้านเหรียญสหรัฐ ปริมาณเพิ่มขึ้น 2.08% มูลค่าลดลง 2.94% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปี 2562 ที่ส่งออกปริมาณรวม 5.828 ล้านตัน มูลค่า 2,261.39 ล้านเหรียญสหรัฐ

ทั้งนี้ ในปี 2562 ไทยเป็นผู้ส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังอันดับ 1 ของโลก มูลค่า 2,606.1 ล้านเหรียญสหรัฐ โดยมีตลาดสำคัญ คือ จีน สัดส่วน 52.2% ญี่ปุ่น สัดส่วน 10.9% อินโดนีเซีย สัดส่วน 7.6% ไต้หวัน สัดส่วน 5.2% และสหรัฐฯ สัดส่วน 3.6% ขณะที่นิวซีแลนด์เป็นตลาดสำคัญอันดับที่ 16 ของไทย ถือเป็นตลาดใหม่ที่ไทยมีแนวโน้มส่งออกได้เพิ่มขึ้น โดยในเดือนมกราคม 2563 นิวซีแลนด์นำเข้าผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังจากไทยคิดเป็นสัดส่วน 88.5% ของการนำเข้าจากโลก รองลงมานำเข้าจากออสเตรเลีย สหรัฐฯ และญี่ปุ่น

สองเกษตร : พันธุ์พืชแบบพึ่งพาตนเอง

การเพาะปลูกพืชทุกชนิดนอกเหนือจากต้องมีพื้นที่แล้วก็คือพันธุ์พืช ไม่ว่าจะจะเป็นเมล็ดพันธุ์ ท่อนพันธุ์ ต้นกล้า หรือกิ่งตาต่างๆ ซึ่งจัดเป็นสิ่งสำคัญลำดับต้นๆ ที่ทุกคนต้องคำนึงถึง เริ่มตั้งแต่จะปลูกพืชชนิดใด พันธุ์อะไรจึงจะให้ผลตอบแทนที่ดี เป็นที่ต้องการของตลาด ปลูกและดูแลรักษาได้ง่าย ให้ผลผลิตสูง คู่มีค่ากับการลงทุน รวมทั้งข้อจำกัดต่างๆ อีกเป็นจำนวนมากของเกษตรกรในการตัดสินใจเลือกพืชชนิดใดชนิดหนึ่ง ดังนั้นเมื่อถึงฤดูกาลเพาะปลูกพืช โดยเฉพาะพืชล้มลุกที่เมื่อเก็บเกี่ยวผลผลิตแล้วต้องปลูกกันใหม่เป็นวัฏจักรไป จะเห็นภาพเกษตรกรเที่ยวแสวงหาแหล่งพันธุ์พืชที่ตนเองประสงค์จะปลูก หากมีข้อมูลว่าแหล่งไหนมีพันธุ์ดี ก็จะพยายามหา มาปลูกให้ได้ อย่างกรณีของข้าว หากเกษตรกรทราบว่าหมู่บ้านไหนมีข้าวพันธุ์ดี เมื่อข้าวดังกล่าว กระจายออกไปเกษตรกรที่ทราบข่าวก็จะแห่กันมาซื้อเมล็ดพันธุ์จากแหล่งดังกล่าวมาปลูก ส่วน เมื่อนำมาปลูกในพื้นที่ของตนแล้วจะให้ผลผลิตอย่างไรนั้น ก็ต้องมาลุ้นกันอีกที่ว่าสมกับคำโฆษณา หรือคำร่ำลือหรือไม่อย่างไร

ดังนั้น เมื่อถึงฤดูเพาะปลูกพืชล้มลุกเหล่านี้ สิ่งที่ต้องดำเนินการลำดับแรก คือ การจัดหา เมล็ดพันธุ์ที่มีคุณภาพดี จากนั้นถึงจะไปเตรียมการประเด็นอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องตามมา ทั้งเรื่องของการเตรียมดิน แหล่งน้ำแรงงาน ปัจจัยการผลิตต่างๆ รวมไปถึงเงินทุนที่จะใช้จ่าย ประเด็นแหล่ง เมล็ดพันธุ์จากทางราชการยังไม่สามารถเป็นที่พึ่งของเกษตรกรเหล่านี้ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ แม้ว่าทางราชการจะมีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาพันธุ์พืชเป็นจำนวนมาก แต่เกษตรกรก็ไม่สามารถเข้าถึงผลงานวิจัยเหล่านั้นได้ ปัญหานี้นำมาขบคิดกันให้มาก มองดูเหมือนว่างานวิจัยที่ พัฒนาโดยหน่วยงานภาครัฐกับเกษตรกรที่ต้องการใช้ผลงานวิจัยเหล่านั้น ไม่มาบรรจบกัน ต่างคนต่างมองตากัน และยื่นมือมาหากันได้แค่จุดเล็กๆ ไม่สามารถสร้างผลกระทบให้เกิดได้อย่าง กว้างขวาง

หน่วยงานของภาครัฐที่ทำหน้าที่ในการวิจัยและพัฒนาการเกษตรที่ผ่านมาในอดีต งานวิจัยและพัฒนา และงานขยายพันธุ์ ถูกวางว่าเป็นสิ่งที่สำคัญมาก ถึงกับตั้งเป็นสถาบันวิจัย พืชแต่ละชนิดแยกกันไปทั้งข้าวพืชไร่ พืชสวน ยางพารา และหม่อนไหม ขณะเดียวกันนอกจาก งานวิจัยแล้วยังมีการจัดตั้งกองขยายพันธุ์พืช เพื่อรับผลงานวิจัยด้านพันธุ์พืชจากหน่วยงานวิจัย ดังกล่าว นำไปผลิตและขยายพันธุ์สู่เกษตรกร แม้ว่าจะไม่สามารถสนับสนุนได้เต็มพื้นที่ อย่างน้อยก็มีแหล่งพันธุ์ดีของภาครัฐกระจายสู่พื้นที่เพาะปลูกของเกษตรกรได้ในระดับหนึ่ง เป็นที่พึ่ง ของเกษตรกรได้บางส่วน ไม่จำเป็นต้องพึ่งเอกชนแต่ฝ่ายเดียว

เมื่อมีการปรับโครงสร้างหน่วยราชการในราวปี 2542 ในทัศนะของผู้นำองค์กรขณะนั้น ซึ่ง อาจยังไม่เข้าใจลึกซึ้งในกระบวนการวิจัยพัฒนาและขยายพันธุ์พืช ส่งผลให้หน่วยงานที่ทำหน้าที่ ขยายพันธุ์พืช ถูกปรับลดบทบาทให้ทำหน้าที่เพียงการขยายพันธุ์ข้าวเท่านั้น จึงเท่ากับปิดโอกาส เกษตรกรในการเข้าถึงพืชพันธุ์ดีอื่นๆ ของทางราชการ ส่งผลให้เกษตรกรหันไปพึ่งพาแหล่งพันธุ์ดี จากภาคเอกชนเป็นหลัก ซึ่งการใช้พันธุ์ของภาคเอกชนที่พัฒนาขึ้นภายใต้เงื่อนไขและ สภาพแวดล้อมที่เฉพาะเจาะจง จำเป็นต้องเพิ่มการลงทุน เพื่อให้ได้ผลผลิตตามต้องการอีกด้วย ขณะที่งานวิจัยและพัฒนาพันธุ์พืชของราชการยังคงดำเนินการต่อไป แต่โอกาสในการถ่ายทอด

ผลงานวิจัยดังกล่าวลงสู่เกษตรกรโดยตรงถูกปิดไป วงของการขยายผลงานวิจัยจึงจำกัดอยู่ในกลุ่มเกษตรกรผู้นำไม่กี่คน ซึ่งนับว่าเป็นการสูญเสียโอกาสและงบประมาณไปอย่างไม่คุ้มค่า เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ได้ใช้ประโยชน์จากผลงานวิจัยดังกล่าว สถานการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นผลมาจากความผิดพลาดในการตัดสินใจของผู้นำองค์กรที่ขาดความเข้าใจในระบบงานวิจัยพัฒนาและขยายพันธุ์พืชที่กล่าวถึงข้างต้น หรืออาจเข้าใจแต่มีความประสงค์อย่างอื่น ก็ไม่อาจทราบได้เช่นกัน

เมื่อกลับมาพิจารณาการพึ่งพาพันธุ์พืชของเกษตรกรในปัจจุบัน จะเห็นว่าในส่วนของภาครัฐมีน้อยมากที่จะสามารถให้บริการเกษตรกรได้ ทำให้ตกเป็นเบี้ยล่าง และส่งผลกระทบต่อต้นทุนที่ต้องใช้ปัจจัยการผลิตตามความต้องการของพันธุ์พืชนั้นที่เอกชนพัฒนาขึ้น จึงเหมือนซ้ำเติมเกษตรกร เพราะไม่มีสิ่งใดประกันได้ว่าทุนลงไปกับผลผลิตที่ตอบแทนกลับมาจะคุ้มค่าหรือไม่อย่างไร เกษตรกรบางส่วนมีความพยายามในการพัฒนาพันธุ์พืชของตนเองขึ้นมาจึงเห็นการรวมกลุ่มของเกษตรกรเพื่อพัฒนาพันธุ์พืชอยู่หลายกลุ่ม ในลักษณะของการคัดเลือกพันธุ์และขยายพันธุ์ ซึ่งภาครัฐควรเข้าไปสนับสนุนและส่งเสริม เพื่อให้กลุ่มเกษตรกรเหล่านั้นสามารถเป็นเจ้าของพันธุ์อย่างถูกกฎหมาย ทั้งขั้นตอนการรับรองพันธุ์ พิสูจน์พันธุ์ การขึ้นทะเบียนพันธุ์พืช การคุ้มครองพันธุ์พืช การรวบรวมพันธุ์และจำหน่ายพันธุ์พืชตามกฎหมายว่าด้วยพันธุ์พืช สิ่งเหล่านี้เป็นประเด็นที่ภาครัฐควรเร่งดำเนินการภายใต้ข้อจำกัดของภาครัฐที่มีอยู่ ก่อนที่ภาคการเกษตรของไทยในส่วนของพันธุ์พืชจะถูกกินรวบจากเอกชนทั้งหมด และเกษตรกรจะกลายเป็นเพียงเครื่องจักรในการผลิตของภาคเอกชนเท่านั้น

สมชาย ชาญนรงค์กุล